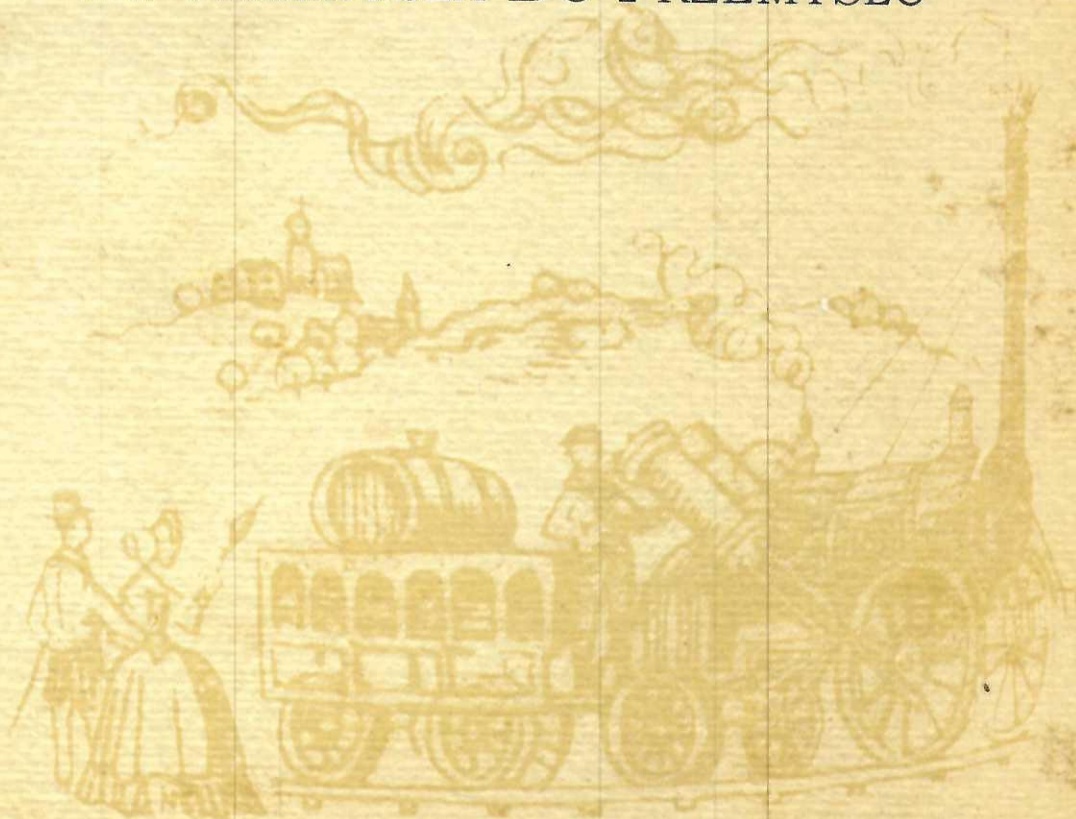

Powiat Otwocki

OD RZEMIOSŁA DO PRZEMYSŁU

OTWOCK County
from handicraft to industry

Podziękowania

Oddając w Państwa ręce album „Powiat Otwocki – od rzemiosła do przemysłu” wydawca składa serdeczne podziękowania Staroście Powiatu Otwockiego Panu Mirosławowi Pszonce za poparcie tej inicjatywy, Cechowi Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Otwocku, a także wszystkim instytucjom oraz firmom, które przyczyniły się do ukazania publikacji.

Acknowledgements

Presenting to you this publication “Ottock County – From Handicraft to Industry” the Publisher want to express his gratitude to the Ottock County Head, Mr. Mirosław Pszonka for supporting this initiative, the Guild of Sundry Crafts and Entrepreneurship in Ottock, as well as all institutions and companies that have contributed to the release of this publication.

WYDAWCA - PUBLISHER

„Promocja Regionu” Sp. z o.o.
85-467 Bydgoszcz, ul. Deszczowa 65
tel.: +48 052-360-94-40
tel./fax: +48 052-360-94-41
e-mail: sekretariat@promocjaregionu.pl

Agencja Reklamowo-Wydawnicza “Promocja Polska”
85-467 Bydgoszcz, ul. Deszczowa 65
tel./fax: +48 052-581-26-58
e-mail: wydawnictwo@promocjapolska.com

PROJEKT GRAFICZNY - GRAPHIC DESIGN

Sławomir Wiśniewski

FOTOGRAFIE - PHOTOGRAPHS

Jerzy Szczęśniak, Starostwo Powiatowe w Otwocku

REDAKCJA TEKSTÓW - TEXT EDITOR

Wojciech Sobociński, Jerzy Szczęśniak

TŁUMACZENIA - TRANSLATION

Lucyna Tate

DRUK - PRINTED BY

Drukarnia Druk Intro S.A., Inowrocław

ISBN 83-923852-0-9

Wszelkie prawa zastrzeżone

© 2006

All rights reserved

Printed in Poland

Powstanie pierwszych miast w granicach dzisiejszego powiatu wiązało się nie tylko z gospodarczymi możliwościami miejscowości, ale również z ambicjami ich właścicieli. Niemniej jednak Karczew (prawa miejskie - 1548 r.) i Osieck (prawa miejskie - 1558 r.) z pewnością były tymi, które dzięki swej prężności zasługiwały na to miano w pełni. Nie bez znaczenia była przy tym rola, jaką odgrywali miejscowi rzemieślnicy i kupcy. Nieco wcześniej prawa miejskie uzyskała Kołbiel (1532 roku), która jednak nie utrzymała roli miejscowości wiodącej na tych obszarach, tracąc ją na rzecz Parysowa. Podobnie było z Glinianką, której prawa miejskie nadano w 1557 r., zmieniając nazwę na Wawrzynczew. Miastem przestała być w 1820 r., a w tym okresie zamieszkiwali ją wyłącznie rolnicy i nie miała ona charakteru miejskiego. Poza tym dominującą rolę przejęła rozwijająca się niedaleko Wiązowna.

Jednym z wyróżników miejscowości odgrywających ważną rolę w regionie były targi i jarmarki. Ściągali na nie zarówno włościanie sprzedający płody rolne, jak i okoliczni rzemieślnicy. W XVII w. na targach karczewskich czy osieckich można było kupić wyroby kowalskie, szewskie, browarnicze oraz spożywcze. Wraz z prawami miejskimi Karczew otrzymał od króla Zygmunta I Starego prawo organizowania dwóch jarmarków w roku – na św. Wita (15 czerwca) i św. Bartłomieja (24 sierpnia), a także jednego targu tygodniowo (co sobotę). Król zapisał w nadaniu m.in.: „*Wszyscy zaś ludzie płci obojga, jakiegokolwiek by stanu i położenia byli, będą mogli przybywać w celu sprzedawania, kupowania, wymiany rzeczy na rzeczy i dokonywania innych transakcji, (ze strony) naszej i naszych następców (będą) się cieszyli bezpieczeństwem i wolnością (poruszania się) i handlowania (...)*”. Jednocześnie królewska świadomość stymulującego oddziaływania wolności gospodarczej na rozwój miejscowości sprawiła, że władca zwolnił mieszczan karczewskich z większości podatków na 20 lat. W późniejszych dziesięcioleciach miasto otrzymało kolejne przywileje i w wieku XIX miało już prawo do organizacji 13 jarmarków i 48 targów rocznie.

Szczególne znaczenie dla rozwoju najważniejszych miejscowości regionu miała działalność wspomnianego już szesnastowiecznego warszawskiego kupca Melchiora Walbacha. Miał on szerokie kontakty handlowe w kraju i poza granicami. Zgromadził olbrzymie posiadłości, w znacznej części leśne, a pozyskane z nich drewno spławiał Wisłą do

Development of the first towns in the area of today's county had been connected not only with their economic possibilities, but also ambitions of their owners. The best examples of such towns include Karczew (chartered as a town in 1548) and Osieck (chartered in 1558). Local craftsmen and merchants played a major role in their development. Kołbiel, which was chartered as a town a little bit earlier (1532), had not been leading in the area, being overshadowed by Parysów. There was a similar situation with Glinianka, which was chartered in 1557, changing its name to Wawrzynczew. It lost its municipal rights in 1820, when it was populated only by farmers. The nearby Wiązowna, which had been developing, took over the leading role in the area.

One of the distinctive features of local towns, playing an important role in the region, had been markets and fairs. They had attracted peasants, selling produce and local craftsmen. During the 17th century the Karczew and Osieck markets had served as places selling forging products, shoes, beer, and food products. Along with being chartered as a town Karczew was granted from King Sigismund I the Old the right to organize two fairs in a year – on the feast of St. Vitus (June 15th) and St. Bartholomew (August 24th), as well as one market a week (every Saturday). The King wrote in his charter: “*All people of both sexes, representing any class and status, can arrive to the town to sell, buy, trade and making any other transaction, being assured by us and our successors safety and freedom (of movement) and trading (...)*”. At the same time the royal awareness stimulating the effect of economic freedom on the growth of the town had contributed to the fact that the ruler released the townsfolk of Karczew from the majority of taxes for 20 years. In a later period the town was granted further charters and during the 19th century it had the right to organize 13 fairs and 48 markets a year.

The activity of the already mentioned, 16th-century merchant Melchior Walbach, had contributed in particular to the development of the most important towns in the region. He had maintained various business contacts in the country and abroad. In addition, he amassed vast estates, primarily forests, shipping logged timber by the Vistula River to Gdańsk, where he had his sales representatives. In addition, his rafts transported to this seaport huge amounts of forest products (torches, honey and ashes). Thanks to licenses and his personal contacts with the King, he had been exempted from taxes, which boosted his

THE INSTITUTE OF ATOMIC ENERGY was originated by the former Institute of Nuclear Research (IBJ), which was established based on the Resolution of the Presidium of the Government of the Polish People's Republic on June 4, 1955 in order to conduct research in the field of atomic physics and peaceful use of nuclear energy by the national economy.

In accordance with its statute it had carried out scientific-research, development, implementation and production works in the following fields: basic sciences (nuclear physics, solid-state physics, plasma physics and nuclear chemistry), nuclear power engineering, nuclear apparatus and technology, radiological protection and neutralization of radioactive waste.

IBJ as Poland's biggest research & development institute had associated scientists and engineering-technical employees from many specialties, featuring also highly skilled specialists in the range of production of electronic and precision – mechanical apparatus.

By the decision of the Prime Minister of December 13, 1982 the Institute of Nuclear Research was split into three institutes: the Institute of Atomic Energy and the Institute of Nuclear Problems located in Otwock-Świerk as well as the Institute of Nuclear Chemistry and Technology with headquarters in Warsaw, subordinated to the National Atomic Energy Agency established by the Parliament Act of February 27, 1982, and later to the Ministry of Economy based on the Resolution of the Cabinet of June 27, 2001.

The Institute of Atomic Energy (IEA) in Świerk, as Poland's only institution operating an experimental nuclear reactor, named MARIA, with the power of 30 MWt, uses and develops various technologies applied not only in nuclear engineering. It can be distinguished by its high precision and reliability. The Institute conducts works in the scope of utilization of nuclear technologies in health care, industry and science. IEA laboratories are licensed by the Office of Technical Inspection, accredited by the Polish Center for Testing and Certification and certified in ISO 9000. A wide range of activities, unique equipment and staff consisting of highly skilled specialists allows the Institute, besides research activities, to offer services to a wide group of customers. Our current offer includes:

- training of personnel for development of nuclear power engineering
- exposure of materials in the nuclear reactor
- individual services in the scope of dosimetric control of materials and people
- examination of the structure and mechanical properties of materials
- reappraisal of properties of constructed materials and welded joints
- control of tightness of pressurized equipment
- advanced technologies of welding and soldering of metals
- application of protective coats and examination of corrosion
- determination of the influence of thermal treatment and plastic processing on the properties of alloys
- obtaining of large monocrystals of clean metals and alloys
- technology of obtaining magnetic materials based on rare earths
- evaluation of residual life of power and heating installations
- development of quality assurance systems and programs
- examination of safety of industrial installations
- testing of the spread of contamination and threats posed by industrial facilities

In addition the Institute offers legal and business consulting as well as rental of office and production space equipped with all utilities, phone, fax, and Internet access (2MB/sec).

TABLEAU MISTRZÓW CECHU BUDOWLANEGO W OTWOCKU
/ Tableau of The Master Builders' Guild in Otwock

Gdańska gdzie miał on swojego przedstawiciela handlowego. Oprócz tego tratwami płynęły do nadmorskiego portu olbrzymie ilości produktów leśnych (luczywa, miodu i popiołów). Dzięki koneksjom i osobistej znajomości z królem, uzyskał zwolnienia z ceł, co jeszcze bardziej przyczyniło się do jego handlowych sukcesów. Gdy Walbach wyciął własne i dzierżawione przez siebie lasy, zajął się handlem bydłem. Uzyskał prawo przepędzania 200 krów z Mołdawii na Śląsk. W tym samym czasie osiedlił się w Karczewie i dlatego istnieje przypuszczenie, że to właśnie on nauczył tutejszych mieszkańców handlu zwierzętami oraz wyrobami mięsnymi, z których Karczew słynął przez lata i słynie obecnie.

Rzemiosło, jak cała okolica dzisiejszego Otwocka, przeżywało wzloty i upadki. Wszelkie wojny i powstania były okresem złej koniunktury, która z czasem odbudowywała się dając szansę na powrót miast do wcześniejszej świetności. Zdecydowanie destabilizujący wpływ na kondycję miejscowych rzemieślników miały wojny szwedzkie, w czasie których grabieże, pożary i mordy mieszczańskie były na porządku dziennym. Po szwedzkiej nawale miasta tj. Osieck, Karczew, Kołbiel czy Glinianka,

commercial success. When Walbach cleared his own and leased forests, he started trading in cattle. He was granted a right to drive the cattle, 200 cows, from Moldova to Silesia. During that time he settled in Karczew, therefore it is believed that he taught the locals to trade in animals and meat products, which made Karczew famous in the past and today.

Craftsmanship, just like the entire area of today's Otwock, had experienced its highs and lows. Any wars and uprisings had been bringing periods of a slump in the local economy, which had continued to recover, giving an opportunity for the city to regain its former splendor. The wars with Sweden had a significant impact on the decline of local craftsmanship, during which robberies, fires and murders of ordinary townsmen had been a common occurrence. Therefore, after the Swedish deluge such towns as Osieck, Karczew, Kołbiel and Glinianka had experienced a serious crisis. Craftsmen played a major role in restoring the former splendor to these towns. During that time the local craftsmen started to unite in guilds. It had been common and usually voluntary organizations associating representatives of one trade. However, it wasn't always like that. During the 18th and 19th centuries the craftsmen of Karczew association to local guilds was compulsory. In this town the right to

przeżywały poważny kryzys. W próbach restauracji ich dawnej świetności niebagatelną rolę odgrywali rzemieślnicy. Właśnie wtedy rzemieślnicy zaczęli łączyć się w cechy. Były to powszechne i w większości przypadków dobrowolne organizacje skupiające przedstawicieli jednego zawodu. Ale nie zawsze tak było. W osiemnasto- i dziewiętnastowiecznym Karczewie przynależność do cechu rękodzielników była obowiązkowa. W mieście tym, prawo do skupiania się w cechach określał przywilej z 1768 r., który mówił że „(...) kupcy wszelacy i jakiegokolwiek kunsztu rzemieślnicy, jeżeliby sobie chcieli ustanowić cech, tedy te powinny wraz z magistratem ułożyć i do aprobacji dziedzica podać”.

Po III rozbiórce Polski, większość miast regionu przeżywała zastój i regres. Wyjątkiem był Karczew, który wciąż się rozwijał. Było to możliwe dzięki położeniu miasta na granicy zaborów austriackiego i pruskiego. Władze austriackie nie przeszkadzały w jego rozwoju, a zdecydowanie stymulującą rolę miało uruchomienie w mieście komory celnej, koncentrującej ruch na szlaku handlowym między dwoma państwami. Stan taki trwał do 1809 r., kiedy to obszar dzisiejszego powiatu otwockiego znalazł się w granicach Księstwa Warszawskiego i przestał pełnić rolę miasta przygranicznego. Mimo

wszystko karczewskie rzemiosło miało się dobrze. W 1840 r. połowa mieszkańców miasta utrzymywała się z rzemiosła, a oficjalne spisy wymieniały przedstawicieli aż 50 profesji. Działali tu m.in.: bednarz, brukarz, flisak, oryl, garncarz, gonciarz, kominiarz, kowal, stolarz, stelmachowie, szewc, rzeźnik, grabarz, akuszer, szynkarz, felczer, piekarz, garbarz, krawiec, kapelusznik, kuśnierz, szklarz, waciarz, powroźnik, pachciarz, tkacz, krochmalnik i garncarz. W pobliżu miasta funkcjonowały też młyny wodne i wiatraki, cegielnia oraz gorzelnia.

W 1869 r. władze carskie odebrały prawa miejskie wszystkim miastom obecnego powiatu. Była to kara za zaangażowanie ich mieszkańców w Powstanie Styczniowe. Drugim czynnikiem, mającym znaczący wpływ na rozwój największych miejscowości lub jego zahamowanie było uruchomienie w 1877 r. kolei nadwiślańskiej. Jej otwarcie oznaczało dla Karczewa odsunięcie miejscowości od głównego szlaku komunikacyjnego. Kolej, którą przewożono również towary, w zasadniczy sposób zmieniła znaczenie części miejscowości, a najdoskonalszym tego przykładem jest rozwój Otwocka. W okresie uruchamiania kolei miejscowość ta praktycznie nie istniała. Pół wieku później była już największą w okolicy, dystansując znacznie starsze

association in guilds had been described in the charter dating from 1768, which said that “(...) any merchants and craftsmen of all trades, wanting to establish their own guild, should arrange this with the municipality and seek the approval of the squire.”

After the 3rd partition of Poland, the majority of towns in the region had been stagnating. However, Karczew had continued to develop. It was possible thanks to its location on the border between the areas annexed by Austria and Prussia. The Austrian authorities hadn't prevented its growth. In addition, a customs office was opened in town, which had stimulated its development attracting commercial traffic between both countries. This had continued until 1809, when the area of today's Otwock County was incorporated to the Kingdom of Poland and Karczew stopped serving as a border city. Despite this fact craftsmanship prospered in the area. In 1840 half of the local population made their living working as craftsmen. Official registers mention representatives of as many as 50 professions, including cooper, paver, rafter, raftsmen, potter, shingler, chimney sweep, smith, carpenter, wheelwright, cobbler, butcher, gravedigger, obstetrician, tavern keeper, assistant surgeon, baker, tanner, tailor, hatter, furrier, glazier, quilt maker, rope-maker, tenant, weaver, and starch-maker. In the vicinity of the city there had been watermills and

windmills, a brickyard and a distillery.

In 1869 the Tsarist authorities had revoked all town charters in the area of today's county. It was a punishment for involvement of their residents in the January Uprising. The second factor, which had significantly contributed to the growth or its hampering, was opening of the Vistulan Railroad in 1877. Its opening meant for Karczew its removal from the main transportation route. Railroad, used in transport of goods, had substantially changed the role of some local towns and villages. The best example of this fact is the development of Otwock. During the startup of the railroad this village had barely existed. A half century later it was the biggest in the area, surpassing much older municipal centers such as Karczew, Osieck, and Kołbiel.

Now it's difficult to restore the importance of trade guilds in development and towns and villages of our region. There are no source materials on this topic. Some exceptions include Otwock, a relatively new city (in 2006 it will celebrate its 90th anniversary), which has preserved some records regarding the participation of craftsmen in building the history of the city. As early as June 11, 1919 the Association of Craftsmen and Non-Professional Workers of Christians was founded in Otwock. The association prepared its statute, which said that every citizen can become its

STARA DREWNIANA CHATA / Old wooden cottage

ośrodki - Karczew, Osieck i Kołbiel.

Obecnie trudno jest precyzyjnie odtworzyć, jakie było znaczenie cechów rzemieślniczych dla rozwoju poszczególnych miejscowości regionu. Do wyjątków należy Otwock, miasto bardzo młode (w 2006 r. obchodzi 90-lecie nadania praw miejskich), w którym zachowały się szczegółowe materiały dotyczące udziału rzemieślników w budowaniu historii miasta. Już 11 czerwca 1919 r. powstał w Otwocku Związek Rzemieślników i Robotników Niefachowych - Chrześcijan. Związek opracował swój statut, który mówił, że jego członkiem może być każdy obywatel, bez względu na swą przydatność do pracy w organizacji. Stąd wśród członków ZRiRN-Ch pojawili się np. miejscy urzędnicy. Statut związku został zatwierdzony 22 lipca 1919 r. przez Główny Inspektorat Pracy. Wcześniej wybrano 12-osobowy zarząd. Zbyt szeroki obszar oraz sposób działania Związku (skupiał przedstawicieli wszystkich rzemiosł) sprawił, że część członków nie była zadowolona z jego funkcjonowania. Dlatego 12 października 1930 r. zawiązał się w mieście Cech Murarsko-Ciesielski, przekształcony w trzy lata później w Cech Mistrzów Budowlanych. Działał on na podstawie własnego statutu do roku 1936 r., kiedy to powstał Związek Izb Rzemieślniczych, który opracował nowy statut,

member, regardless of his usefulness to work in the organization. Therefore, some of the members of this association included city officials. The statute of the association was approved on July 22, 1919 by the National Labor Inspection. Earlier, a 12-person board was elected. The method and very wide range of operation of the Association (with representatives of all trades) made that some of the members had not been satisfied from its functioning. Therefore, on October 12, 1930 the Bricklayers-Carpenters' Guild had been established in the city, changed three years later into the Master Builders' Guild. It had operated based on its own statute until 1936, when the Association of the Chambers of Craftsmanship was founded, which prepared its own statute, binding all guilds in the country. There is no doubt that representatives of both of these professions (bricklayers and carpenters) had a major impact on the growth of Otwock from the early 20th century. Their presence had guaranteed expansion of the developing city. In addition, their activities had contributed to preservation of a unique architectural style in the Świder River scenery, known to this day as "Świdermajer." We can be almost certain that other craftsmen had their share in preservation of this style, including carpenters and woodcarvers. This type of wooden construction can be also found

obowiązujący dla wszystkie cechy w kraju. Nie ma wątpliwości, że przedstawiciele tych dwóch zawodów (murarzy i cieśli) już od początku XX w. mieli znaczący wpływ na rozwój Otwocka. Ich obecność gwarantowała rozbudowę prężnie rozwijającej się miejscowości. Ich działalność przyczyniła się do utrwalenia w nadświdrzańskim krajobrazie specyficznego i unikalnego stylu architektonicznego, po dziś dzień określanego mianem „świdermajer”. Nie może być wątpliwości co do tego, że w utrzymaniu stylu mieli swój udział również przedstawiciele innych rzemiosł – stolarze i snycerze. Ten typ drewnianego budownictwa spotykany jest również w Józefowie, Wiązownie i okolicach. Cech Mistrzów Budowlanych nie był jedynym, który związał się w Otwocku w latach 30. XX w. Obok niego działał również Cech Rzeźników i Wędliniarzy oraz Cech Fryzjerów-Perukarzy. W 1933 r. zakończył natomiast swą działalność ZRiRN-Ch.

Wojna i okupacja wprowadziły w życie zupełnie nowe regulacje dotyczące rzemiosła. Jednak przede wszystkim zlikwidowano wszystkie warsztaty

prowadzone przez ludność żydowską. Okupacyjne władze w 1940 r. zamknęły 127 takich zakładów, pozostawiając jedynie 23 prowadzone przez Polaków. Z tego okresu zachowały się relacje świadczące o patriotycznym zaangażowaniu otwockich i karczewskich rzemieślników, którzy nie tylko angażowali się w działania konspiracyjne, ale również trudnili się przemysłem wyrobów spożywczych do Warszawy. Należy podkreślić, że podczas okupacji Karczew był głównym dostawcą „rąbarki” do stolicy.

W okresie odbudowy Otwocka ze zniszczeń wojennych, rzemieślnicy walczyli przyczynili się do odtworzenia wielu obiektów użyteczności publicznej. Uczestniczyli w odbudowie torów kolejowych i uruchomieniu elektrowni. W 1946 r. odbyło się pierwsze powojenne walne zebranie otwockich rzemieślników, którzy spośród 91 uczestników wybrali nowy zarząd Cechu Rzemieślniczego. Nieco później podjęto działania zmierzające do powstania przy cechu spółdzielni pomocniczej, która ostatecznie powstała w 1948 r. i nazwana została Pomocniczą

UNIKALNY STYL ARCHITEKTONICZNY „ŚWIDERMAYER” / A unique architectural style known as „Świdermajer”

TRADYCYJNY WARSZTAT TKACKI - MUZEUM W OTWOCKU / Traditional loom - Museum in Otwock

in Józefów, Wiązowna and the surrounding area. The Master Builders' Guild was not the only one established in Otwock during the 1930s. There were also the Slaughterers and Butchers' Guild and the Barbers Wigmakers' Guild. In 1933 the Association of Craftsmen and Non-Professional Workers of Christians finished its operation.

The war and occupation had implemented brand new regulations regarding craftsmanship. First of all, all workshops run by the Jewish population had been closed down. In 1940, the occupation authorities closed 127 of such businesses, leaving only 23 run by the Poles. There are records from that period that testify to patriotic involvement of Otwock and Karczew craftsmen, who got involved not only in underground activities, but had been smuggling foodstuffs to Warsaw. We also need to mention that Karczew was an illegal supplier of hacked-up meat to the capital.

During reconstruction of Otwock after the war, the local craftsmen had significantly contributed to restoration of many public utility buildings. They participated, among others, in reconstruction of railroad

tracks and opening of the power plant. In 1946 the first postwar general meeting of Otwock craftsmen took place, during which 91 members elected the new board of the Craftsman's Guild. A little bit later, the guild had undertaken activities to establish its auxiliary cooperative, which was founded in 1948 and named the Auxiliary Craftsman's Cooperative. After a decade it was changed into the Craftsman's Supplies and Sales Cooperative, and in 1972 into the "Otwock" Craftsman's Cooperative. Four years later it had 850 members and was involved in various operations, including manufacturing for export purposes and construction (it constructed, among others, the department store at Kupiecka Street and a pavilion at 1 Kołłątaja Street). The Cooperative was also donating funds to public investment projects. It also co-financed construction of Rzemieślnicza Street in Otwock and the culture center in Józefów.

In 1953 the Craftsman's Cooperative expanded its operations throughout the county and was named the County Guild of Sundry Crafts. This name was also modified and now it functions as the Guild of Sundry Crafts and Entrepreneurship in Otwock. In addition,

CECH RZEMIOSŁ RÓŻNYCH I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W OTWOCKU

Organizacje cechowe są jednymi z najstarszych organizacji społecznych, jakie są znane w historii. W Polsce cechy działały już w średniowieczu, od czasów kiedy istniały miasta, w których rękodzielnicy wykonywali różne zawody służąc innym ludziom swoją pracą.

Cech otwocki ma historię równą historii miasta. W latach 1916-1918 na terenie Otwocka zarejestrowanych było kilkuset rzemieślników różnych branż, ale pierwsze związki rzemieślnicze powstały po 11 listopada 1918 roku, tj. po uzyskaniu przez Polskę niepodległości. W czerwcu 1919 roku otwoccy rzemieślnicy zorganizowali się w związek, nadając mu statutową nazwę: „Związek Rzemieślników i Robotników Niefachowych Chrześcijan”. Związek ten miał charakter pośredni pomiędzy organizacją cechową i związkiem zawodowym, bowiem jego członkiem mógł być każdy obywatel. Poza rzemieślnikami członkami Związku byli również pracownicy, w tym także urzędnicy otwockiego magistratu. Związek przetrwał w niezmienionej formie aż do roku 1930 kiedy to został powołany pierwszy cech branżowy:

„Cech Mularsko-Ciesielski w Otwocku”. W 1933 roku przekształcił się on w „Cech Budowlany” a równocześnie podjęto decyzję o likwidacji „Związku Rzemieślników i Robotników Niefachowych Chrześcijan”. W roku 1936 został poświęcony sztandar Cechu Budowlanego, który do dziś przechowywany jest przez obecną organizację Cechową i używany podczas świąt kościelnych, państwowych lub rzemieślniczych.

Równolegle z Cechem Budowlanym na terenie Otwocka działał również cech: Rzeźników i Wędliniarzy (posiadamy sztandar tego Cechu z 1928 roku) oraz Fryzjerów-Perukarzy. Podczas wojny organizacje cechowe nie zaprzęstały swojej działalności, ale działały nieoficjalnie. Po wojnie Cech Budowlany przekształcił się w Cech Rzemieślniczy, zrzeszający rzemieślników różnych branż z przewagą budowlanych, w łącznej liczbie 160 członków.

W 1953 roku powołany został Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych w Otwocku, który kolejno przyjmował nazwy Cech Rzemiosł Różnych a ostatnio Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Otwocku.

Lata 1950 – 1970 to szybki rozwój rzemiosła na naszym terenie. Liczba zakładów rzemieślniczych zrzeszonych w Cechu wzrosła ze 160 w roku 1946,

BUDYNEK CECHU RZEMIŚLNICZEGO / The Guild of Sundry Crafts building

THE GUILD OF SUNDRY CRAFTS AND ENTREPRENEURSHIP in OTWOCK

Guilds are among the oldest social organizations known in history. In Poland guilds had been operating as early as the Middle Ages, from the origins of cities, in which craftsmen worked in various trades, serving others with their work.

The history of the Otwock Guild dates back to the beginnings of the city. In 1916-1918 there had been several hundred craftsmen of various trades registered in Otwock, but the first associations of craftsmen had been established after November 11, 1918, which was after Poland regained its independence. In June 1919 the craftsmen of Otwock organized an association, giving it the statutory name of "The Association of Craftsmen and Non-Professional Workers of Christians." This association was something in between a guild organization and a union, since every citizen was able to become its member. Besides the craftsmen/members of the Association it also included clerks of the Otwock municipal office. The Association had remained in the same structure until 1930 when the first trade guild was founded, which was "The Bricklayer-Carpenter's

Guild in Otwock." In 1933 it was changed into "The Builder's Guild." At the same time the decision was made to dissolve "The Association of Craftsmen and Non-Professional Workers of Christians.". In 1936 the banner of the Builder's Guild was consecrated. It has been preserved to this day by the present Guild and used during church, state and trade holidays.

Along with the Builder's Guild, Otwock had featured the Slaughterer and Butcher's Guild (the 1928 banner of this guild has been saved) and the Barber-Wigmaker's Guild. During the war the guild organization had continued to operate, but unofficially. After the war the Builder's Guild was changed into the Craftsman's Guild, associating craftsmen of various trades, predominated by construction, in the total number of 160 members.

In 1953 the County Guild of Sundry Crafts in Otwock was established, which had functioned under various names, including the Sundry Crafts Guild, and recently as the Guild of Sundry Crafts and Entrepreneurship in Otwock.

The years 1950 –1970 marked a dynamic growth of entrepreneurship in the area. The number of craftsmen's businesses associated in the Guild had increased from 160 in 1946 to 808 in 1966 and 1,294 in 1976. The number of members of the Guild

do 808 w roku 1966 oraz 1294 zakładów w 1976r. przy czym liczba członków Cechu będących właścicielami i współwłaścicielami wyniosła prawie 3600 osób. W tym czasie wybudowany został (w latach 1959-62) Dom Rzemiosła, obecna siedziba Cechu; w 1962 roku ufundowano nowy sztandar cechowy z Orłem piastowskim na płacie głównym. W latach 70-tych ożywioną działalność na terenie Cechu prowadził klub „Hefajstos”, w ramach którego organizowano imprezy kulturalne oraz prowadzono zespoły taneczne, śpiewacze i recytatorskie.

Przełom lat 70-80-tych to okres kryzysu i zmniejszającej się aktywności działalności rzemieślniczej. Po wejściu w życie ustawy o rzemiośle w 1989 roku liczba członków Cechu uległa znacznemu zmniejszeniu. Obecnie nasz Cech liczy około 200 członków, przy czym przynależność do Cechu jest całkowicie dobrowolna. Zakłady rzemieślników zrzeszonych w naszym Cechu zatrudniają obecnie ponad 1000 pracowników. W ostatnich dwóch latach została zahamowana tendencja zmniejszania się liczebności członków, a nawet zanotowano niewielki wzrost. Członkowie cechu reprezentują głównie branże: motoryzacyjną, budowlano - instalatorską, fryzjersko - kosmetyczną oraz metalową i przetwórstwa tworzyw sztucznych.

who had been owners and co-owners of businesses amounted to almost 3,600. During that time (in 1959-62) the House of Craftsmanship was built, which functions today as the headquarters of the Guild; In 1962 the new banner of the Guild was donated, featuring the Piast Eagle on the main field. The 1970s marked dynamic activities of the “Hefajstos” Club in the Guild, which organized various cultural events, promoting activities of its dance, singing and reciting groups.

The end of the 1970s and the beginning of the 1980s was a period of slowdown and diminishing activities of craftsmen. After the implementation of the craftsmanship act of 1989 the number of members of the Guild had been significantly reduced. Today, the Guild associates about 200 voluntary members. Businesses of craftsmen associated in the Guild employ more than 1,000 workers. During the most recent two years the member decreasing trend has been stopped and - what's more - a slight increase was registered. The members of the Guild represent primarily the following trades: automotive, construction - installation, hairdresser - beautician, metallurgy, processing of plastics. Some of the professions associated in the Guild include well-sinkers, stove-fitters, and photographers.

CIEŚLE PRZY PRACY - XIXw. / Carpenters at work - 19th century

Są wśród nas również reprezentanci zawodów jak studniarze, zduni, fotografowie.

Cech poza działaniami mającymi na celu integrowanie środowiska, reprezentuje interesy rzemiosła wobec organów władzy państwowej i samorządowej a także stara się dbać o dobre imię rzemiosła wobec odbiorców naszej działalności.

W Biurze Cechu obecnie można uzyskać:

- Poradnictwo podatkowe i pomoc w sporządzaniu deklaracji podatkowych,
- Wszelkie informacje niezbędne do prawidłowego funkcjonowania zakładu,
- Informacje odnośnie mistrzów szkolących w zawodzie, wolnych miejsc w zakładach, zawierania umów na szkolenie uczniów i refundacje kosztów szkolenia,
- Porady w zakresie bhp.

Ostatnio Cech odzyskał i przejął do prowadzenia Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy w Broku nad Bugiem, pięknie położony nad rzeką z rozległą plażą, wśród lasów Puszczy Białej, gwarantujący idealne warunki do wypoczynku i prowadzenia szkoleń, sympozjów itp.

Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości w Otwocku jest członkiem Mazowieckiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości oraz Związku Rzemiosła Polskiego a nasi członkowie pełnią odpowiedzialne funkcje we władzach tych organizacji.

Obecny Zarząd Cechu w Otwocku jest kolejnym, 22-gim zarządem w naszej blisko 90 letniej historii i od 2002 roku pracuje w składzie: Starszy Cechu – Jerzy Przeździak, Podstarsi – Jan Kowal i Jacek Węgiełek, Sekretarz – Jacek Kossakowski oraz Skarbnik – Maciej Zieliński.

Opracował
Jerzy Przeździak

W SOSNOWYM LESIE POD JÓZEFÓWEM
/ Pine forest near Józefów